

Türkiye’de Cari İşlemler Açığı ve İşsizlik Arasında Bir Ödünleşme Var Mı?

Pınar KAYNAK¹

Misafir Araştırmacı

Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi,

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

ve Tepav

06560 Ankara, Türkiye

Doç. Dr. Eray Yücel

Kadir Has Üniversitesi

34083 İstanbul, Türkiye

ve

Prof.Dr. Serdar SAYAN

Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Direktörü

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi

ve Tepav

06560 Ankara, Türkiye

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de cari işlemler açığı ile işsizlik oranı arasında (kalıcı) bir ödünleşme olup olmadığını araştırmaktır. Türkiye’de cari işlemler açığının ekonomik büyümeye giderek daha duyarlı hale geldiği gözlemlenmektedir: Cari açık ekonomik büyümeye paralel olarak artmakta; büyümenin yavaşladığı ya da negatife döndüğü ekonomik durgunluk/kriz dönemlerinde ise hızla daralmaktadır. Öte yandan, işsizlikle büyüme arasında da negatif bir ilişki olması beklenmektedir. Bu durumda, hızlanan ekonomik büyümenin bir yandan işsizlik oranını düşürürken, diğer yandan cari açığı yükseltmesi şaşırtıcı olmayacaktır. Ancak işsizlikle cari açık arasında böylesine bir ödünleşmenin gerçekten var olup olmadığı teorikten ziyade ampirik bir problemdir. Örneğin, zaman zaman popülerleşen “istihdam yaratmayan büyüme” iddialarının doğru olması, ilgili dönemler için sözü edilen türde bir ödünleşmenin mevcut olmayacağını ima edecektir. Keza, cari işlemler hesabının ekonomik büyümenin dışındaki kurlar, petrol fiyatları gibi faktörlere karşı daha duyarlı olması halinde de bu tür bir ödünleşme gözlenmeyebilir.

Cari işlemler açığı ile işsizlik arasında sistematik bir ödünleşmenin olup olmadığını ve eğer varsa hangi şartlar altında gözlemlendiğini ampirik olarak saptamaya çalıştığımız bu çalışmada 1990-2013 yıllarını kapsayan TÜİK İşgücü Anketi ve Dünya Bankası veri setleri kullanılmıştır. İki değişken arasındaki nedensellik ilişkisini ve bu ilişkinin yönünü saptamak üzere ise Granger nedensellik testi ile Vektör Otoregresyon analizinden yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulguların kapsamlı bir değerlendirmesini takiben, bunlara dayalı ekonomi politikası önerileri tartışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Cari işlemler açığı, İşsizlik oranı, Vektör Otoregresyon Modeli.

JEL kodu: F32, E24, C32.

¹ Yazışmadan sorumlu yazar: pinar.kaynak@tepav.org.tr